

Miten työkyvyn alentumasta huolimatta jatketaan töissä?

– Käytännön esimerkkejä ammatillisesta kuntoutuksesta

Työeläkekoulu Helsinki 16.4.2026

Liisamari Krüger
Ylilääkäri, Työeläkeyhtiö Elo

Työeläkekuntoutuksen myöntämisen edellytykset ja työkyvyn uhan arviointi

Oikeus ammatilliseen kuntoutukseen

Työntekijällä, joka ei ole täyttänyt alinta vanhuuseläkeikää, on oikeus saada odotettavissa olevan työkyvyttömyyden estämiseksi tai siirtämiseksi tarkoituksenmukaista kuntoutusta, jos:

- Asianmukaisesti todettu, hoidettu sairaus, vika tai vamma aiheuttaa todennäköisesti sellaisen uhkan, että henkilö tulee työkyvyttömäksi työeläkelaissa (TyEL 35 §) tarkoitetulla tavalla.
- Työkyvyttömyyden uhkaa voidaan siirtää tai estää tarkoituksenmukaisella kuntoutuksella.
- Työntekijällä on työskentelystä saatuja vakuutettuja ansioita on hakemusta edeltäneen viiden kalenterivuoden ajalta vähintään 43 028,38 € (vuonna 2026).
- Ansioiden lisäksi työntekijällä tulee olla viimeisen 36 kk aikana työansioita tai lastenhoitoaikaa.
- Työntekijällä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen säännösten perusteella.

1 Työkyvyttömyyden uhka

2 Ansioedellytys täyttyy

3 Työskentelyä tai lastenhoitoa edeltävänä 36 kuukautena

Työnjako Kelan kanssa

Työeläkekuntoutus

- Työelämään kiinnittyneet

Kelan ammatillinen kuntoutus

- Työelämään kiinnittymättömät
- Myös työelämässä oleville silloin kun oikeutta työeläkekuntoutukseen ei ole

Jos työeläkekuntoutuksen kriteerit eivät täyty, hakija saattaa olla oikeutettu Kelan ammatilliseen kuntoutukseen.

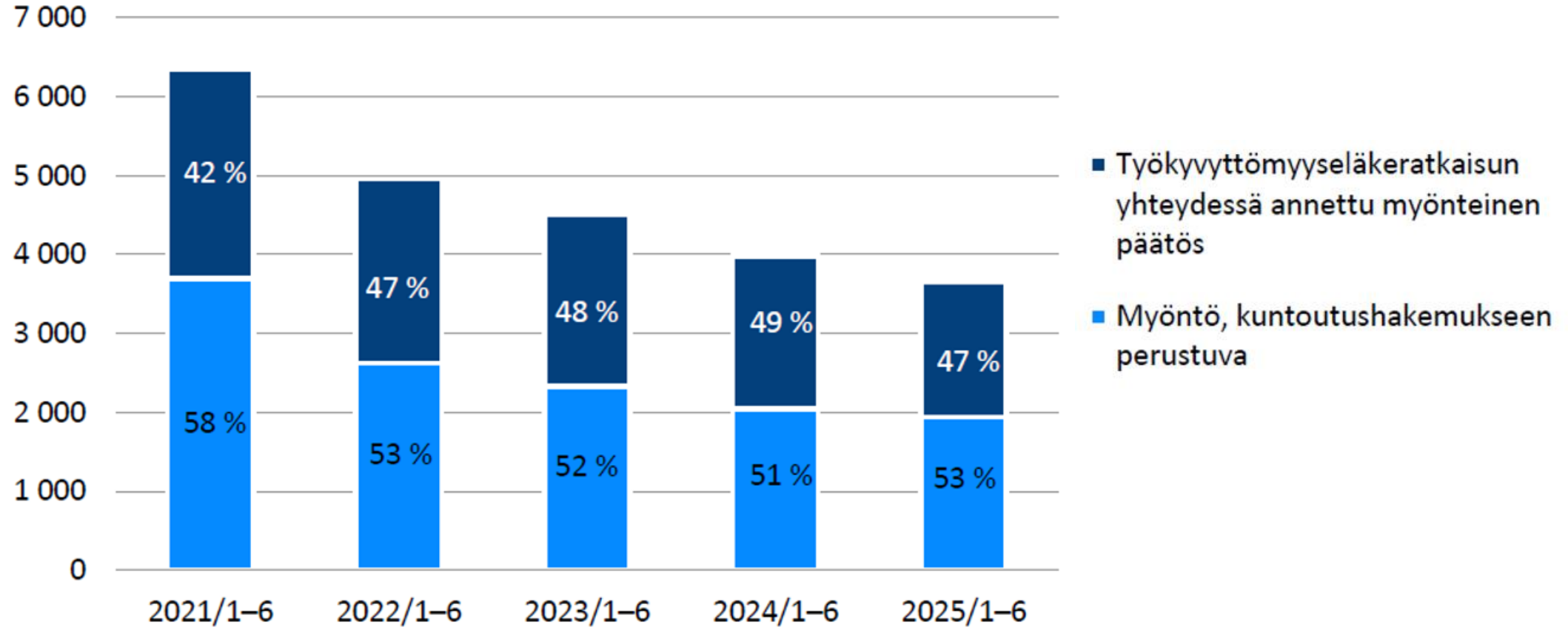
Erilaiset lakiperusteet. Tarkastellaan kyseessä olevan lain kriteerien täyttymistä.

Ammatillisen kuntoutuksen arviointiprosessiin liittyvää

- Pitää olla työkyvyttömyyden uhka (hoidetun sairauden aiheuttama työrajoite, joka johtaa työkyvyttömyyteen/työkyvyttömyyseläkkeelle)
- Arvioidaan ammatillisen kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta:
  - Onko kuntoutus ajankohtaista ja oikea-aikaista?
  - Voidaanko työkyvyttömyyden uhkaan vaikuttaa?
- Onko hakijalla jo terveydentilalle sopiva koulutus tai osaaminen /työkokemus? (Uhkasta huolimatta kuntoutus ei aina tarkoituksenmukaista.)
- Työeläkeyhtiössä lääkärin asiantuntemusta pyritään käyttämään myös sopivan alan valinnassa (terveydentilan aiheuttamat rajoitteet) ja tarvittaessa myös prosessin aikana.

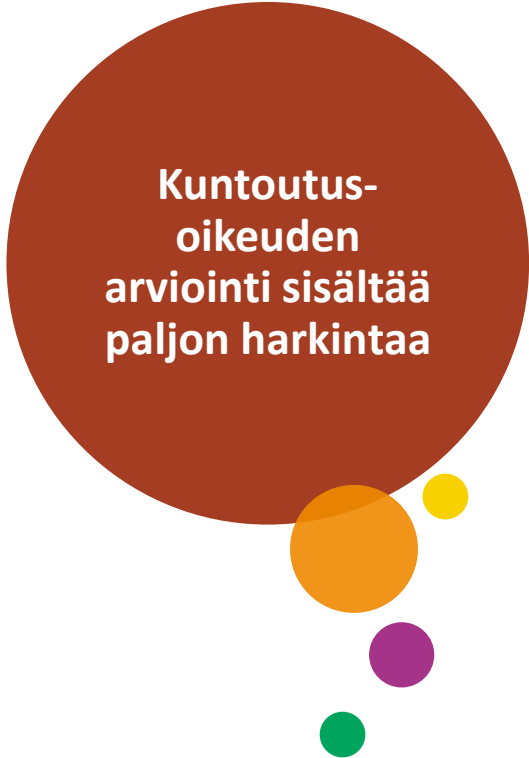
Myönteiset kuntoutuspäätökset puolivuositain 2021-2025

Lukumäärä

Mitä otetaan huomioon uhkan arvioinnissa

- Erityisesti **sairaus** ja sen ennuste vaikuttaa harkintaan
- Mitä **pitempään** työntekijä on työskennellyt samassa ammatissa, **mitä iäkkäämpi** hän on ja mitä **suppeampi ammattitaito** ja -koulutus hänellä on, sitä enemmän työkyvyttömyyden uhkan arvioinnissa painaa hakijan kykenemättömyys jatkaa nykyisessä työssään (ammattillinen työkyvyn arvio)
- Sen sijaan **nuoremmilla** ja **niillä, joilla jo on koulutusta tai kokemusta** myös muuhun työhön, työkyvyttömyyden uhkaa arvioidaan myös muuhun työhön, jonka suorittamista heiltä on kohtuullista edellyttää (yleinen työkyvyn arvio)

Kuntoutus-
oikeuden
arviointi sisältää
paljon harkintaa

Milloin henkilöä on hoidettu riittävästi?

Työ on
kuntouttavaa

- Hoidon ja kuntoutuksen mahdollisuudet pitää huomioida
- Riittävä hoito → kyky osallistua ja motivoitua kuntoutukseen
- Ammatillinen kuntoutus ei voi paikata puutteellista hoitoa
- Päihdekuntoutus on ensisijaista

Milloin on otollinen ajankohta?

Ei liian
varhain,
mutta ei liian
myöhäänkään

- Sairaudesta on riittävästi aikaa, jotta kuntoutuskriteerit täyttyvät
- Kuntoutuja on riittävästi terve osallistuakseen kuntoutukseen
- Iän karttuessa saattaa valmius siirtyä uuteen työhön heikentyä
- Pitkä tauko ansiotyöstä etäännyttää työelämästä
- Tarvitaan: muutosvalmiutta, motivaatiota ja sitoutumista

Onko todennäköistä työkyvyttömyyden uhkaa?

46-vuotias parkettiasentaja

- Koko työura rakennusalan töissä
- Viimeiset 10 vuotta tehnyt lattia-asennuksia
- Polvien kipuja viime vuosina vaihtelevasti. Viime vuoden aikana vasen polvi kipeytyi toistuvasti. Runsaasti lyhyitä sairauspoissaoloja.
- Rasitus ja erityisesti polvillaan työskentely aiheuttaa polvikipuja
- Molemmissa polvissa todettu nivelrikkolöydökset

**Kyllä.
Pitkä työura, ei
muuta
ammattillista
osaamista.**

Onko todennäköistä työkyvyttömyyden uhkaa?

26-vuotias parkettiasentaja

- Suorittanut talonrakennusalan ammattitutkinnon 2019, siitä alkaen tehnyt lattia-asennuksia
- Polvivaivoja nuoruudessa
- Polvien kipuja viime vuosina vaihtelevasti. Viime vuoden aikana vasen polvi toistuvasti kipeytyi. Lyhyitä sairauspoissaoloja
- Erityisesti polvillaan työskentely aiheuttaa polvikipuja
- Magneettitutkimus: Molemmissa polvissa rustovaurioita. Oikeassa polvessa reisiluun ulkosivun nivelpinnalla luun pintaan ulottuva ruston halkeama, jonka alla hohkaluuturvotusta.

Ei todennäköistä, että lähivuosina tulisi myönnettäväksi työkyvyttömyyseläke

Onko todennäköistä työkyvyttömyyden uhkaa?

37-vuotias sairaanhoitaja

- Työsuhde vanhusten hoivakodissa sairaanhoitajana
- Pitkä psykiatrinen hoitohistoria
- Toistuvaa masennusta, persoonallisuudessa epävakaita piirteitä, ADHD-lääkitys
- Sairaalahoitajakso 10/2024 syventyneen masennuksen vuoksi. Palasi osasairauspäivärahalla työhön 3/2025, kunnes jälleen sairauslomalle 5/2025
- Jaksaminen kesän lopulta alkaen parempaa
- Ei koe voivansa enää palata sairaanhoitajan työhön

Kyllä on.

Onko todennäköistä työkyvyttömyyden uhkaa?

41-vuotias it-asiantuntija

- Merkonomin ja talonrakentajan koulutus, käynyt tietokoneasentajan kurssin
- Työnkuva on ollut pirstaleinen ja kokenut että on liikaa vastuita
- Yksityiselämän kuormitusta, avioero, pieni lapsi
- Ei aikaisempaa psykiatrasta hoitohistoriaa. Ajankohtaisesti masennus- ja ahdistusoireita, mielialalääkitys kohentanut mielialaa.
- Epäily ADHD:sta ja traumaperäisestä stressihäiriöstä
- Sairauslomalla jo 8 kuukautta. Pidetty kolme työterveysneuvottelua, suunniteltu työnkuvan selkiyttämistä.
- Ei halua palata omaan työhön. Psykiatri puhunut datanomikoulutuksesta.

Sairaus ei ole niin vaikea-asteinen, että olisi työkyvyttömyyseläkkeen uhkaa. Tukitoimet työssä ensisijaisia. Osa-sairauspäiväraha?

Jennin tarina – kuntoutuksen oikea-aikaisuus

52-vuotias myyntisihteeri

- 20-vuotiaana aloittanut nykyisessä myyntisihteerin työssä
- Työssä alkanut esiintymään virheitä, aikataulussa pysyminen vaikeutunut, varhaisen tuen keskusteluja työpaikalla jo useampia
- Useampi muutaman viikon pituinen pätkittäinen sairauspoissaolo, jonka jälkeen 6 kk sairauspäivärahaa myönnetty psykiatrin lausunnolla
- Lääkehoito ja kuntoutuspsykoterapia 2 vuoden ajan
- Työkokeilu vähemmän vaativiin (vastuualueiden vähentäminen) tehtäviin, asiakastyön vähentäminen

Työkyvyttömyyden uhka on, sairaus ollut jo pidemmän aikaa ”piilevänä” ja työkykyyn vaikuttavana hoidosta huolimatta

Ammatillisen kuntoutuksen keinot käytännön henkilöesimerkkejä

Työeläkekuntoutuksen keinot

- Työkokeilu: omalla työnantajalla muokatussa työssä tai uusissa tehtävissä jatkaminen
- Työkokeilu ja tarvittaessa työhön valmennus toisella työnantajalla
- Ammatin vaihtaminen, uudelleenkoulutus tai täydennyskoulutus
- Yrittäjän ammatillinen kuntoutus: työkokeilu, uudelleenkoulutus, elinkeinotuki yritystoiminnan muuttamiseen sekä työ- ja apuvälineisiin

Mitä jos kuntoutusoikeus hylätään?

Vaihtoehtoiset reitit palata omaan työhön:

- Paluu työhön työpaikan omin keinoin ilman ammatillisen kuntoutuksen toimia
  - Työpaikan työn muokkauskeinot ja muu tuki
- Osasairauspäiväraha
- Työterveyshuoltolain mukainen työkokeilu (Kela)

Kelan ammatillinen kuntoutus

Omaehtoinen työpaikan vaihto tai opiskelu

Työllisyyspalvelut

- Työllistymistä ja työnhakua tukevat palvelut

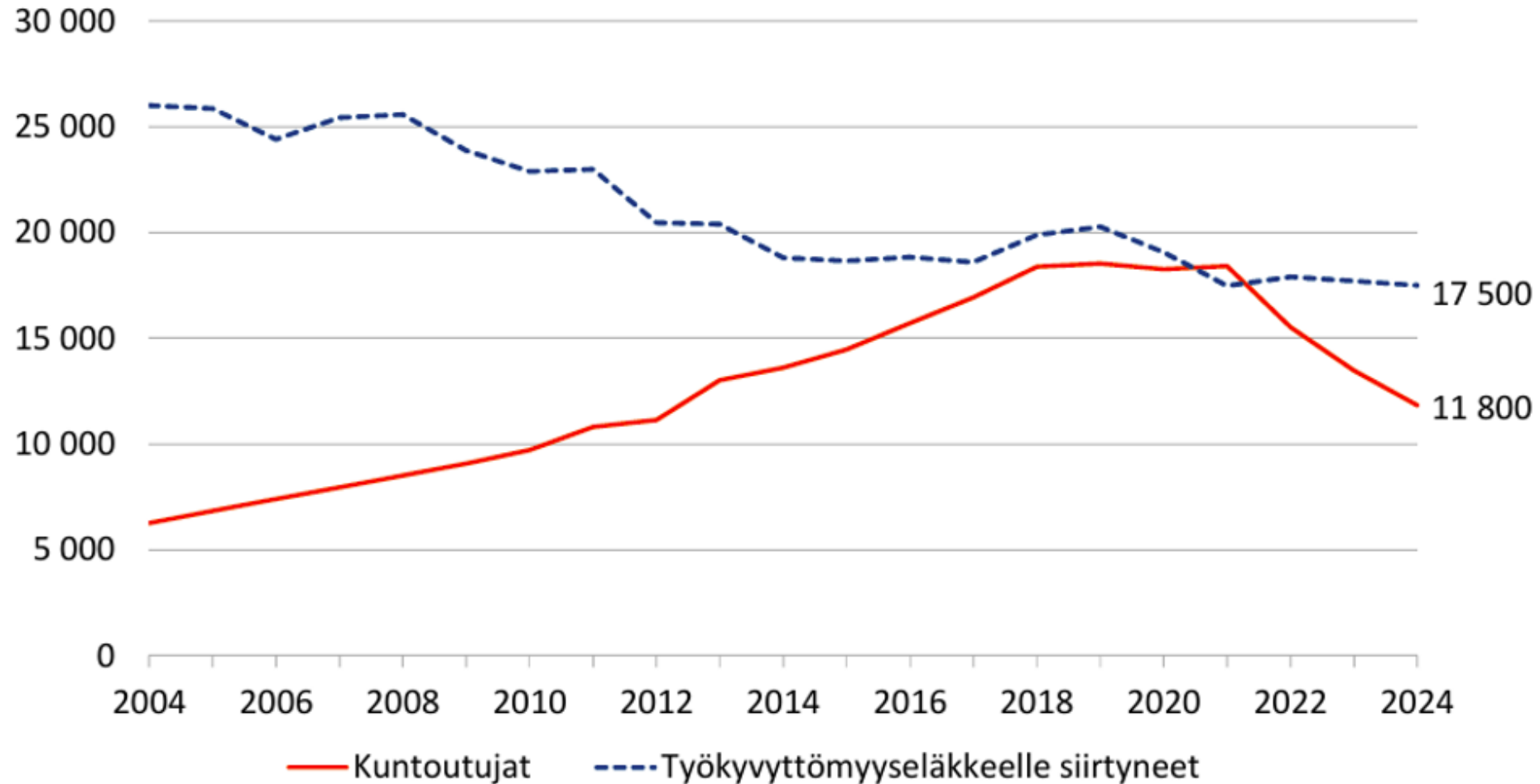
Päätöksestä voi valittaa.

Hakija saa päätöksen yhteydessä ohjeet, miten valitus tehdään.

Jo hakuvaiheessa kannattaa sopia, kenelle työntekijä ilmoittaa saatuaan päätöksen.

Tilastot viimeaikojen määrien ja tulosten kehityksestä työeläkekuntoutuksessa

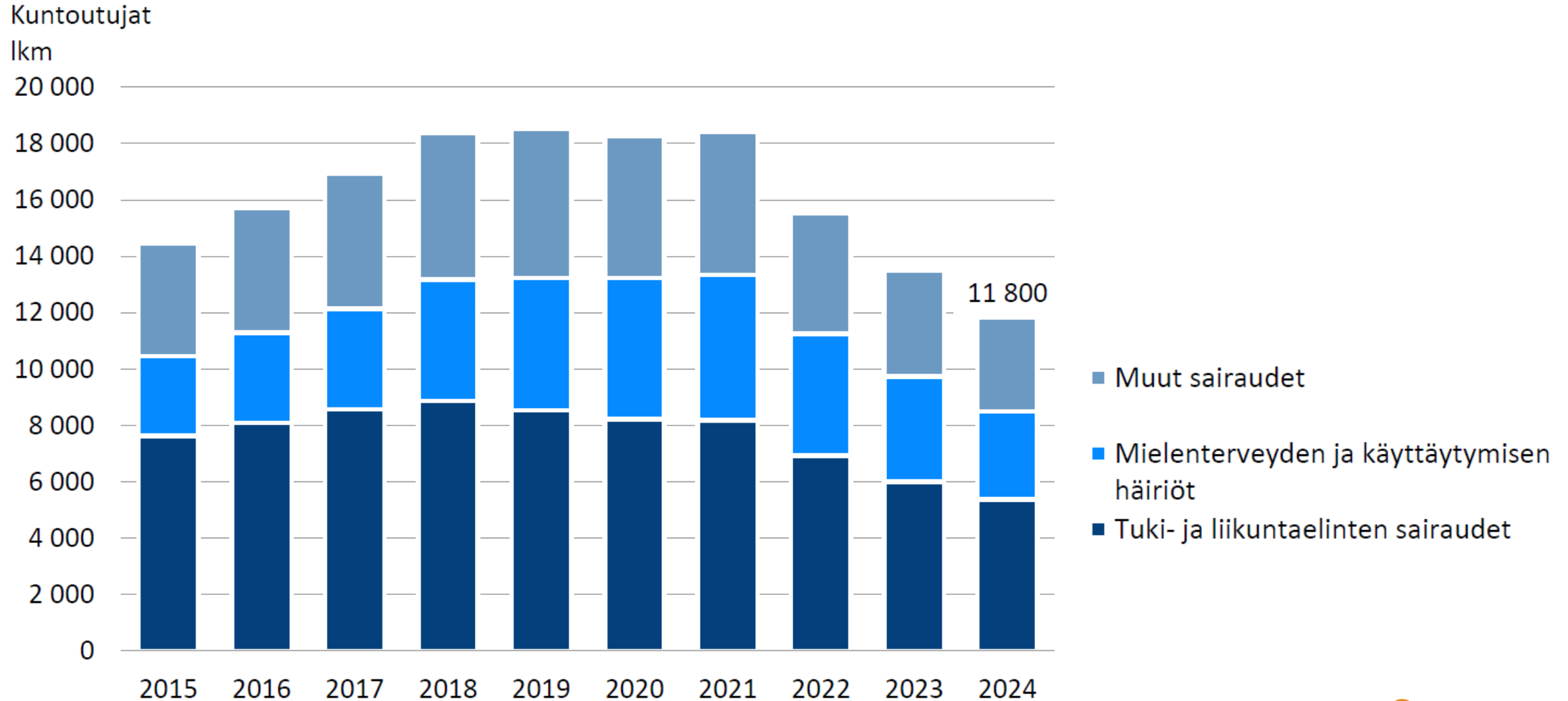
Työeläkekuntoutujat ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet vuosina 2004-2024

Sisältää työeläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet.

Lähde: Eläketurvakeskus, 20.5.2025

Työeläkekuntoutajat sairauspääryhmän mukaan vuosina 2015–2024

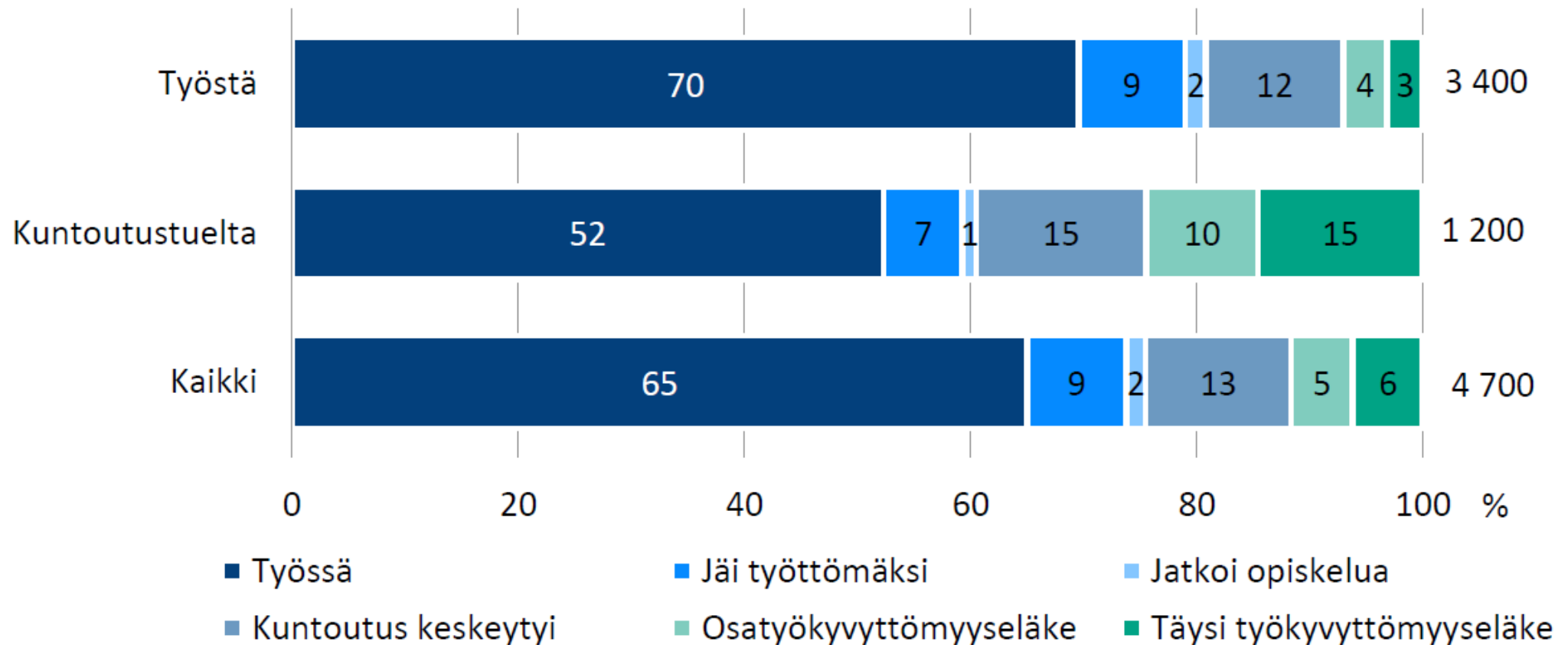

Lähde: Eläketurvakeskus, 20.5.2025

Tyypillinen kuntoutuja vuonna 2024

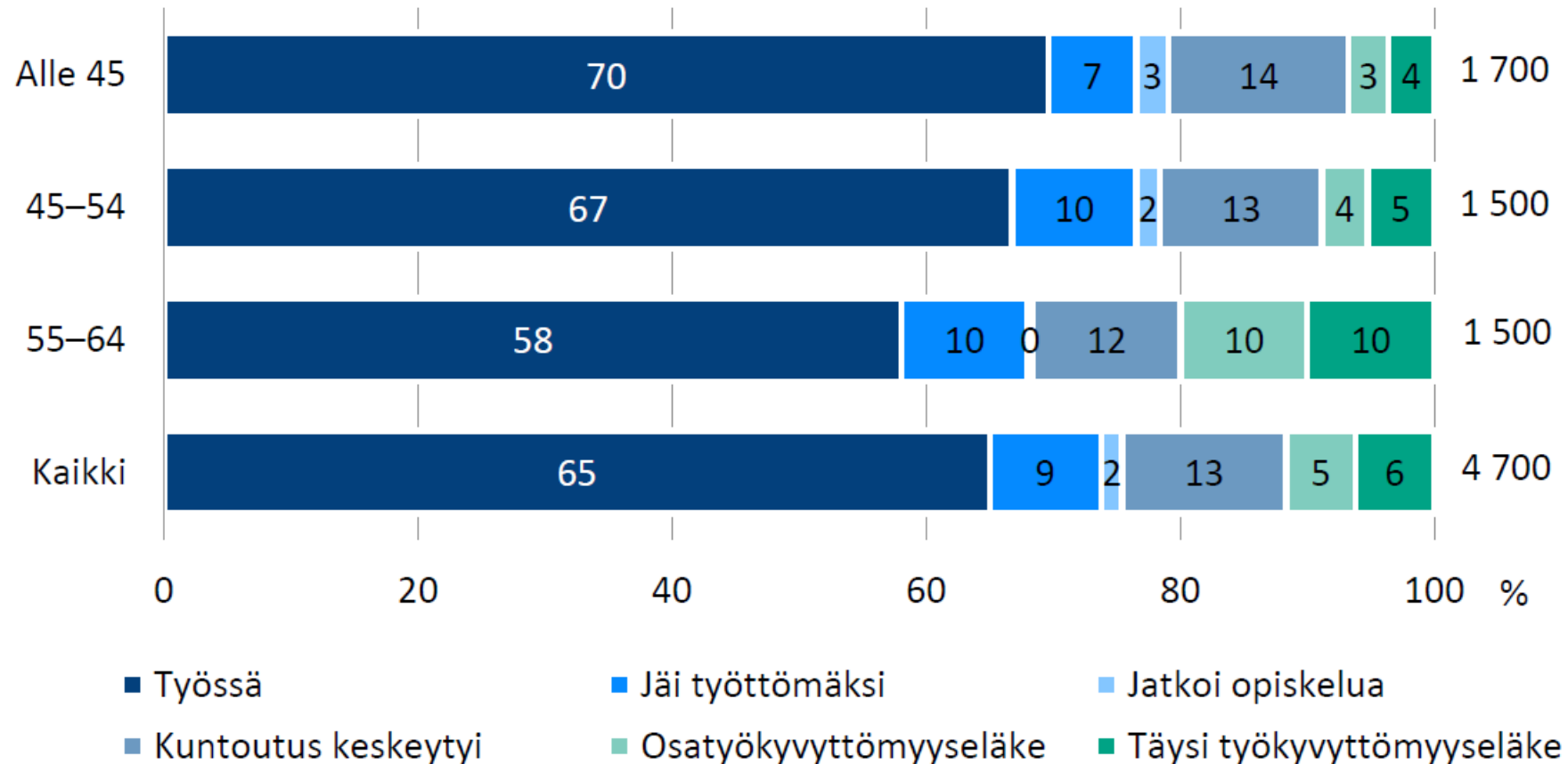
Vuonna 2024 kuntoutuksen päättäneet kuntoutujan taustan mukaan

Ei sisällä henkilöitä, joille tehtiin vain selvitys.

Lähde: Eläketurvakeskus, 20.5.2025

Vuonna 2024 kuntoutuksen päättäneet iän mukaan

Ei sisällä henkilöitä, joille tehtiin vain selvitys.

Lähde: Eläketurvakeskus, 20.5.2025

Työ on ihmiselle myös voimavara, joka edistää hyvinvointia ja elämäntilannetta.

Kiitos!